

HIPPE KERST

Inleiding

Geschreven door een stel jongens in een Amerikaanse jeugdgevangenis. De gevangenispredikant vertelde hun de bijbelverhalen, en die zetten ze over in hun eigen achterbuurttaal. Toen hij ze het kerstverhaal had verteld, hebben ze zich voorgesteld hoe het zou zijn als Jezus nu, in hun eigen grote stad, geboren zou worden. Jezus zou dan niet in een stal geboren worden, maar in een armoedige flat. In plaats van in een kribbe zou hij in een doos of kist van de kruidenier liggen. Herders pasten niet in deze omgeving, dat werden burens en buurtkinderen. Er zouden geen Driekoningen komen maar inplaats daarvan de voorzitter, secretaris en penningmeester van de buurtvereniging. En iedereen zou met kadootjes komen. Herodes werd alleen zijdelings genoemd als die ouwe ruziezoeker in de buurt: je liep maar liefst een straatje om, om hem niet te ontmoeten.

Dit toneelstuk, dat ik dus uit het Engels heb vertaald, is jarenlang een vaste prik geweest met Kerstmis, het bestond gewoon niet dat het niet werd gespeeld! En praktisch de hele klas kreeg een beurt. Vooraan zaten dus Maria en Jozef op twee stoeltjes, en tussen hen stond een stoeltje met in een kist de liefste, meest ouderwetse pop die ik bij de Marskramer kon kopen, gehuld in een sjaal. De kinderen zaten in een kring, en kwamen per groepje op, eerst de buurvrouwen, dan Larry, dan de andere buurkinderen, en dan het bestuur van de buurtvereniging. Er was nooit genoeg ruimte om ze allemaal tegelijk op het toneel te hebben, dus deden we het zo, dat zo'n groepje binnenkwam en dan schuin naast Maria en Jozef ging staan, zodat ze wel met hen konden converseren maar toch hun gezicht (en stem!) op de klas konden richten. De kadootjes werden op het in het toneelstuk vermelde tijdstip aan Maria aangeboden en door haar voorzichtig met een dankbaar knikje in de kist gelegd. Alleen de jongen Larry gaf zijn kado rechtstreeks aan het kerstkind. Als het volgende groepje 'binnenkwam', ging het vorige groepje weer zitten. Alleen de 1e buurvrouw bleef permanent op het toneel, en als de andere spelers nog iets te zeggen hadden, deden ze dat vanaf hun plaats. Als er niet genoeg kinderen in de klas waren, kregen sommige kinderen een dubbele of driedubbele rol, alleen Jozef en Maria bleven steeds dezelfde. Op de achtergrond speelde altijd zachte Kerstmuziek. Meestal begon ik ermee in groep 5, en speelden verder elk jaar alle hogere groepen het, meestal de laatste les voor de Kerstvakantie.

Eerst gaf ik dus min of meer bovengenoemde inleiding, en dan begon het toneelstuk.

Personen

- Jozef
- Maria
- Vier buurvrouwen
- Larry, de buurjongen
- Vier kinderen
- Voorzitter
- Penningmeester
- Secretaris

Benodigdheden

- Een poppekind in een sjaal of lap gewikkeld
- Een doos of kist om het kind in te leggen
- Kado's;
 - Balpen, sjaal en wantjes van de buurvrouwen
 - Speelgoedauto, bal, papieren vogeltje, ingepakt zuurtje en kunstbloem van de kinderen
 - Een speelgoeddiertje van Larry
 - Een tientje van de secretaris en wierrook van de penningmeester van de buurtvereniging.
- Een cassette recorder of CD-speler met kerstmuziek. *(Daarvan stelde ik het geluid steeds bij, zodat de kinderstemmen duidelijk genoeg bleven.)*

(Jozef en Maria zitten in een nette maar armoedige kamer, zelf zien ze er ook netjes maar armoedig uit. Jozef staat met baby Jezus in zijn omslagdoek in zijn armen, terwijl Maria zit. Er speelt zachte kerstmuziek)

JOZEF

Hij slaapt bijna, Maria.

MARIA

Leg hem eens in mijn armen, Jozef.

(Jozef doet het) Wat is hij lief

(Er wordt op de deur geklopt, dat wil zeggen op het schoolbord voor in de klas)

JOZEF

Wie kan dat zijn?

(Hij gaat naar de deur, praat er even, komt dan weer terug bij Maria)

JOZEF

Maria, alle burens zijn er. Ze wisten dat je een baby moest krijgen, en ze zeggen dat het net was alsof ze stemmen hoorden die zeiden dat ze naar onze flat moesten komen.

MARIA

Nou, laat ze maar binnenkomen.
Hier, leg Jezus dan maar even in zijn bedje.

(Jozef doet dat, en gaat dan de buurvrouwen halen. Ze komen binnen.)

1e BUURVROUW

Dag Maria. Ach, is dat het kind?
Wat lijkt hij op zijn moeder. Vinden jullie niet?

2e BUURVROUW

Wat een schat van een kind.
En wat een aardig dekentje heb je om hem heen, Maria.

3e BUURVROUW

Wat ligt hij daar lief te slapen in die doos.

1e BUURVROUW

Hoor je die mooie muziek, Maria? Het was net alsof we gewoon hierheen gestuurd werden om naar je baby te komen kijken.

MARIA

Echt waar?

1e BUURVROUW

We zaten allemaal bij elkaar koffie te drinken bij Lenie hier.

2e BUURVROUW

En toen ging het licht plotseling heel raar doen. Eerst was het bijna donker en toen werd het ineens verschrikkelijk licht.

1^e BUURVROUW

Nou, we schrokken ons lam!

3^e BUURVROUW

En toen was het net alsof er een stem uit de muren kwam. Die zei dat we niet bang hoefden te zijn en dat er een heel bijzonder kind was geboren.

4^e BUURVROUW

En die stem zei dat het kind in een doos zou liggen. Nou, Maria, jij was de enige van wie we wisten dat ze een baby moest krijgen. Dus daarom zijn we hierheen gekomen.

1^e BUURVROUW

We hadden je een groot kado willen geven, Maria, maar we hadden eerlijk gezegd geen geld om wat te kopen. Ik had alleen deze mooie balpen nog, ik dacht: misschien kan hij die láter wel gebruiken, als hij groot is.

(Ze geeft het kado aan Maria, die het met een dankbaar knikje in de doos legt. Dat gebeurt met alle kado's die ze krijgt, alleen de jongen Larry geeft zijn kado straks rechtstreeks aan het kerstkind)

2e BUURVROUW

Nou, en ik heb ook niet veel, Maria, maar ik zou hem óók wel wat willen geven. Als ik je nu eens deze sjaal van me gaf? Dan kun je die om hem heen wikkelen als je met hem gaat wandelen.

3e BUURVROUW

Zeg Maria, mijn zoontje heeft twee paar wanten, en ik heb één paar meegenomen. Hier heb je ze, dan hoeft hij straks geen koude handjes te hebben als je met hem naar buiten gaat.

MARIA

Wat lief van jullie, dank je wel.
Ik kan het allemaal heel goed gebruiken.

1e BUURVROUW

Ik vind dat het kind iets heel bizonders heeft. Misschien wordt het later wel een hele hoge piet, een minister of zo.

(Er wordt wéér op de deur geklopt, 1e buurvrouw gaat naar de deur, ze roept over haar schouder naar de anderen)

1e BUURVROUW

Het is Larry!

*(Larry, een buurjongen, komt binnen met een speelgoeddiertje in zijn armen.
Hij roept al bij de deur)*

LARRY

Heeft Maria haar baby al?

1e BUURVROUW

Nou en of! Daar ligt-ie te slapen, in die doos.

(Larry gaat naar de doos toe en gaat er op zijn knieën bij zitten)

LARRY

Wat een lollig kind. Zeg, ik heb een beest voor je meegebracht, ik hoop dat je het leuk vindt.

MARIA

Gô, wat aardig van je.

LARRY

Er staat een hele troep kinderen op de gang die ook allemaal naar de baby willen komen kijken. Weet je, Jozef en Maria, het is zó gek: de hele buurt weet dat je deze baby hebt. En ze denken allemaal dat er iets bijzonders aan dit kind is. Wat is het?

JOZEF

Misschien wordt hij wel burgemeester of zo als hij groot is. Maar luister eens, misschien kunnen die kinderen beter tot morgen wachten. Maria is nogal moe, en we maken de baby liever niet wakker vóór zijn voeding van twee uur.

MARIA

O Jozef, het geeft niet. Waarom laat je ze niet heel even binnenkomen en de baby zien, ze hoeven toch niet lang te blijven?

(1^e buurvrouw en Larry gaan de kinderen binnenlaten)

1^e KIND

Och wat een lief babytje!

2^e KIND

Allemachtig, nou!

3^e KIND

Ga eens opzij, ik wil hem ook zien.

1^e KIND

Mevrouw Maria, ik heb een kado meegebracht voor uw baby. Misschien vindt-ie deze auto wel mooi.

2e KIND

Kijk eens, ik heb een bal voor hem meegebracht.

3e KIND

En hier is een vogeltje, dat heb ik op handarbeid gemaakt.

1e KIND

Hij mag ook wel dit zuurtje hebben.

2e KIND

Mag hij bubblegum? Dan mag hij van mij wel een stukje.

4e KIND

Hé, wanneer krijg ik nou eens dat kind te zien?

(Jozef pakt het 4e kind op zodat hij in de doos kan kijken en de baby kan zien - als het 4e kind te groot is haalt Jozef hem alleen maar naar voren)

4e KIND

(hard)

Wat een leuk kind!

1e KIND

Je praat veel te hard! Kijk eens, nu heb je hem wakker gemaakt.

2^e KIND

Misschien kunnen we hem wel in slaap zingen.

(De kinderen zingen zachtjes een kerstliedje)

1^e KIND

(wat zachter maar wel verstaanbaar)

Waarom ligt hij in een doos?

2^e KIND

En waarom komt de hele buurt hier nou kijken?

3^e KIND

Maria, als hij een beetje groter is,
mag ik hem dan eens vasthouden?

1^e KIND

Kijk, hier heb ik een bloem. Die heb ik van de bloemenman gehad.

MARIA

O wat een mooie roos.

1^e KIND

Ja, ik denk dat ik hem maar aan je baby geef, Maria.

JOZEF

Nou, misschien kun je dat beter niet doen. Er zitten prikkels aan.

MARIA

Nee, deze roos heeft geen prikkels.

(1^e kind geeft nu de roos aan Maria)

JOZEF

Wat is dat? Het lijkt wel of er een paar auto's voor het huis stoppen. Ik zal eens even uit het raam gaan kijken.

(Hij gaat weg, komt even later terug)

JOZEF

Het is het bestuur van de buurtvereniging. Wat zouden die willen? Ik zal ze maar gauw binnenlaten.

(Hij gaat weg en komt even later terug met de voorzitter, penningmeester en secretaris van de buurtvereniging)

VOORZITTER

We komen jullie baby zien. Het was net of we een stem hoorden die zei dat we naar hem moesten gaan kijken. En alle lichten gingen ineens heel fel schijnen. En van binnen had ik ook zo'n vreemd gevoel alsof ik hierheen getrokken werd.

1e BUURVROUW

Gek hè, wij hadden precies zo'n gevoel!

PENNINGMEESTER

Gô, het is een van de aardigste babies die ik ooit heb gezien.

SECRETARIS

Maria, ik moest gewoon hierheen, niets had me tegen kunnen houden. En, Maria, ik heb dit kadootje voor je meegebracht, voor de baby. Het is zomaar een aardigheidje, van de hele familie.

VOORZITTER

Hè, wat ziet alles hier er vredig uit. Hoe zou dat komen?

PENNINGMEESTER

Misschien krijgen we eindelijk eens waar we al zo lang om bidden. Je weet wel, gewoon een beetje vrede in de wereld.

MARIA

Het is net alsof zo'n kleine baby weer alles in orde maakt hè?

2e BUURVROUW

En of, Maria! Je hebt schoon gelijk!

VOORZITTER

Maria, ik ben niet rijk maar hier heb je een tientje,
koop daar maar iets heel moois van voor je baby.

PENNINGMEESTER

En ik heb hier iets, Maria, dat heb ik bij de Marskramer gekocht.
Je moet het ergens in doen en dan aansteken,
dan gaat het hele huis lekker ruiken.

MARIA

Iedereen is zo aardig voor me en we hebben
zoveel kado's gekregen. Misschien is er echt
wel iets heel bijzonders aan deze baby.

VOORZITTER

Nou, één ding is zeker: we hopen en dromen allang dat
er nou eens iemand zal komen om ons allemaal en de
hele wereld uit de rotzooi te halen. En we hebben nu
allemaal zo'n fijn gevoel van binnen dat het misschien
wel echt waar is dat deze baby door God is gestuurd.

1e KIND

Allemachtig!

2e KIND

Dat zou het einde zijn!

3^e KIND

Hartstikke!

1^e BUURVROUW

Je mag wel oppassen anders wordt hij nog
stik verwend. Als dat gebeurde zou hij misschien
al bedorven zijn voordat hij volwassen was.

PENNINGMEESTER

Dat denk ik niet. Als hij van God komt kan niemand hem bederven.

SECRETARIS

Je kent toch die ouwe ruziezoeker hier in de buurt?
Die vent die altijd overal rotzooi schopt? Nou, die vroeg vanmiddag
wat dat toch allemaal voor opwinding was in de buurt.

VOORZITTER

Dan moeten we hem maar niks vertellen over deze baby.

PENNINGMEESTER

Ja, we kunnen beter een blokje omrijden als we naar huis gaan zodat we hem niet tegenkomen.

SECRETARIS

Nou, ik vind dat we maar eens moesten gaan.
Maria wil misschien wel een beetje slapen.

(Voorzitter, secretaris en penningmeester gaan stil weg)

1e BUURVROUW

Ja, ze hebben gelijk. Kom kinderen,
we gaan naar huis. Morgen komen we wel weer eens
terug om te kijken hoe het met ze gaat.

(Buren en kinderen gaan ook stil weg)

MARIA

Wat ontzettend aardig van iedereen hè,
om ons op te komen zoeken.

JOZEF

Nou, dat is zeker.

(Hij neemt de baby op, wiegt hem, neuriet een kerstliedje. Daarna zegt hij:

JOZEF

Maria, wat zou je ervan vinden als we eens een poosje met de
baby bij mijn moeder gingen logeren? Het is hier in de winter haast
niet warm te stoken, bij mijn moeder is het warmer.

MARIA

Ja, maar ik vind het niet leuk om van huis weg te gaan
en van de buren, die zijn juist zo lief voor ons geweest.

JOZEF

Ja maar ik heb zo'n gek gevoel dat er wel eens iets
met de baby zou kunnen gebeuren als we hier bleven.
Hij zou wel longontsteking kunnen krijgen of zo.

MARIA

Nou Jozef, jij mag het zeggen. Als jij vindt dat we dat beter kunnen
doen, dan moet het maar. Maar nu wil ik eerst een poosje slapen.

(Ze slaapt in. Jozef zit met het kind. Zachte muziek)